

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Bf.402/2012/10.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2013. június 20. napján és 2013. szeptember 25. napján** tartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta és 2013. szeptember 25. napján kihirdette a következő

ítéletet:

A csalás büntette miatta vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2012. szeptember hó 6. napján kelt 18.B.1397/2010/21. számú ítéletét **megváltoztatja.**

A vádlottat az ellene a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntette miatt emelt vád alól **felmenti.**

Az eljárásban felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

Indokolás:

A Fővárosi Törvényszék 2012. szeptember hó 6. napján kelt 18.B.1397/2010/21. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki csalás büntetében (Btk. 318.§ (1) bek. (6) bek. a/ pontja) és ezért őt három év börtön-büntetésre, öt év közügyektől eltiltásra és 1.000.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte.

Meg nem fizetése esetére rendelkezett a pénzmellékbüntetés szabadságvesztésre változtatásáról és kötelezte a vádlottat a felmerült bűnügyi költség viselésére.

Az ítélet ellen kizárólag a vádlott védője élt perorvoslattal a fellebbezés irányának megjelölés nélkül.

A védő fellebbezése részletes írásbeli indokolásában elsősorban a terhelt felmentését, másodsorban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, harmadsorban a büntetés enyhítését, próbára bocsátás alkalmazását kérte.

Indokolásként arra hivatkozott, hogy a vádlott magatartásának motivációja az volt, hogy megmentsen egy ígéretes vállalkozást és ennek érdekében üzletemberként megragadta azt a lehetőséget, hogy egy szlovák cégnél kukorica közraktárba vételével és értékesítésével olyan haszonra tegyen szert, amely fedezi a cég felszámolási eljárás megindításához vezető tartozását. Az eljárás tartalmát illetően azt kell vizsgálni, hogy ezeket az árufajtákat azért veszik közraktárba, hogy a forrásokat a közraktárjegy zálogjegy részének felhasználásával előre megszerezzék, majd a fizetést továbbértékesítés követi. Ez egy jól bevált és elfogadott technika, amelynek eredményeként a vételár kifizetését megelőzően

megfelelő jövedelemre lehet szert tenni. Nem helytálló annak a megállapítása, hogy a szerződések megkötésekor a vádlottnak a vállalt kötelezettségek teljesítésére nem volt lehetősége, illetve a teljesítés szándékában sem állt.

Annak megállapításához, hogy történt-e bűncselekmény a bíróságnak abban kellett volna állást foglalnia, hogy a vádlott szándéka károkozásra irányult-e és ebből a szempontból lényeges, hogy a vádlott akkor esett késebelembé, amikor a teljes követelés nagyobb részét a jogosultnak már kifizette. Ez kihatással lehet a bűncselekmény minősítésére és érinti a kiszabandó büntetés nagyságát is.

A bűnösség megállapítása esetén nyomatékos enyhítő körülmény a büntetési tétel felső határát megközelítő időmúlás, amely miatt indokolatlan szabadságvesztés büntetés kiszabása.

A vádlott felszólalásában hangsúlyozta, hogy a ... Részvénytársaság könyv szerinti értéke a vádbeli időben (nyolc hónappal korábbi értébecslés alapján) 2,4 milliárd forint volt, amiből az ingatlan 1,1 milliárd forintot, a gépek 800 millió forintot értek. A társaságnak nem volt likviditási problémája, a felszámolást kezdeményező hitelezők kielégítése után csak néhány apróbb hitel maradt, amit a felszámolás időszakában megvásárolt.

A részvénytársaságnak 90 ezer tonna kukoricára volt keretszerződése, amire előszerződésekkel rendelkezett. Ebből elenyésző tétel volt a 4800 tonnás vádbeli vásárlás. Azért vettek kukoricát, mert kiszámítható volt, hogy ebben az időszakban felszökik a termény ára, mivel kifogynak a raktárak. Ebből adódóan a cél éppen az volt, hogy a szerződések teljesüljenek és ennek érdekében mindent el is követett. Kétségbe vonta, hogy megtévesztéssel kívánt volna kárt okozni.

A vád tárgyát képező eljárás egy szokványos módon lezajló közraktári ügylet volt. Mivel ugyanebben a szlovák tárolóban a korábbi években is végeztek közraktározást, a szlovák tulajdonos úgy vállalkozott erre, hogy ismerte a közraktározás lényegét és a közraktár felügyeletet is megkereste.

A szlovák fél három számlát állított ki a teljesítésről, amelyből kettőt kifizettek, a harmadik (17 millió forint összegű) kifizetésének határideje a szerződés alapján 2006. január 6. napján járt le.

A ... Rt két hitelezői bejelentés nyomán felszámolás alá került és annak ellenére, hogy mindkét hitelező kielégítése megtörtént, sajnálatos módon nem sikerült megszüntetni a felszámolási eljárást, mert a beadvány határidőn túl érkezett a bíróságra.

2006. január 2. napján a felszámoló megszüntette a számla feletti rendelkezési jogát és 17 millió forint számlán rendelkezésre állt ugyan, de a felszámolás miatt nem volt számára hozzáférhető.

1. sz. tanú - állításával szemben - nem mondta fel a szerződést. Az ... Rt. sem ellene, hanem a közraktár ellen indított pert, amit meg is nyert.

A közraktárjegy már forgatmány alatt volt és a közraktárban elhelyezett áru nem képezi a felszámolási vagyon részét, így azzal nem rendelkezhetett volna a felszámoló, akinek jelezte is, hogy a vételár-részlet visszakéréséből gond lesz. A felszámoló jogszerűtlen intézkedése vonta maga után, hogy a szlovák vállalat ügyvezetője - tudva hogy közraktárról van szó, - visszautalta a pénzt. A szlovák fél

eljárása azért érthetetlen, mert előzetesen megkeresték a közraktár felügyeletet, amely arról tájékoztatta őket, hogy becsatlakozhatnak a felszámolási eljárásba és a kifizetetlen számla erejéig kiegyenlítést kérhetnek.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF. 1112/2012/1. számú átiratában a bejelentett fellebbezést nem tartotta megalapozottnak és az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A bejelentett fellebbezés alapos.

A perorvoslat kapcsán a másodfokú bíróság a Be. 348. § (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt megelőző bíróság eljárással együtt felülbírált.

A felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú eljárás során a törvényszék az eljárási szabályokat túlnyomórészt megtartotta.

A 2011. július 13. napján hatályba lépett Be. XXVIII/A Fejezetének kiemelt ügyekben alkalmazandó - jelen esetben a Be. 554/B § f/ pontja alapján irányadó - szabályokat betartva biztosította a tárgyalás folytonosságát (Be. 554/L §(2) bek.), amikor a 2012. január 4-i; február 27-i; és április 25-i tárgyalások anyagát a három hónapot meghaladó időmúlás miatt a szeptember 6-i tárgyaláson megismételte. Ugyanakkor az ügyész által indítványozott tanúk és a védő által kihallgatni indítványozott 2. sz. tanú kihallgatásánál a Be. 554/N §-át figyelmen kívül hagyva az általános szabályok szerint járt el, ami nem volt lényeges kihatással az eljárás lefolytatására.

A tanúkkal szemben alkalmazott figyelmeztetések nem voltak teljeskörűek, az önvádra kötelezés tilalmára vonatkozó kifejezett kioktatás elmaradt 1. sz. tanúnál (16./ sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldala), valamint 3-4. számú tanúknál is, akik ellen a ... Zrt-t érintő hűtlen kezelés miatt az ... Trade 2008. május 9. napján feljelentést tett (nyomozati iratok I. kötet 289. oldal II. pont és 14./ sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 6. és valamint 10-11. oldalai).

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének nem tett a szükséges mértékben eleget, az általa megállapított tényállás részben hiányos, részben ellentétes az iratok tartalmával. Emiatt a megállapított történeti tényállás a Be. 351.§ (2) bek. b/ és c/ pontja pontjai szerint megalapozatlan.

A hiányosság abban mutatkozik meg, hogy bár a bizonyítási eljárás során tanúként kihallgatta a felszámoló biztost, nem tárta fel a ... Rt vádbeli időbeni likviditási helyzetét, amely a vádlott teljesítési képességének vizsgálatához elengedhetetlen volt.

Nem tisztázta továbbá a törvényszék a a.s. szerepét és egyértelműen azt sem, hogy ki a bűncselekmény sértettje, továbbá, hogy ténylegesen milyen összegű kár keletkezett, illetve részleges megtérülés bekövetkezett-e.
Ezen kívül figyelmen kívül hagyta a közraktározás tartalmát meghatározó jogszabályi rendelkezések tartalmát.

Iratellenes megállapításokat tett a szerződés tartalma és megkötésének időpontja tekintetében.

Ezen túlmenően a törvényszék a Be. 351.§ (2) bek. d/ pontja alapján a megállapított tényekből helytelenül következtetett és indokolási kötelezettségét sem teljesítette maradéktalanul, amikor a terhelt tagadása ellenére állapított meg bűnösséget megalapozó tényállást, - anélkül, hogy a vádlotti védekezést, továbbá a ... Rt teljesítőképességét kellő alapossgal vizsgálta volna, illetve a szerződés tartalmát egybevetette volna a közraktározásra vonatkozó szabályokkal és a rendelkezésre álló adatokkal.

A megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében a másodfokú bíróság - a Be. 353.§ (1) és (2) bekezdései szerint - tárgyaláson bizonyítást vett fel.

Ennek során rögzítette a vádbeli gabonaadásvételi szerződések lényegét, a közraktározásnál irányadó előírásokat, a ... Zrt vádbeli időben fennállott fizetőképességére vonatkozó tényeket.

A bizonyítás eredményeként a másodfokú bíróság az ismételten kihallgatott felszámoló tanú vallomása, a másodfokú eljárásban beszerzett és teljes terjedelmében tárgyalás anyagává tett polgári perben hozott ítélet, továbbá a rendelkezésre álló iratok tartalma alapján - a Be. 352.§ (2) és (3) bekezdéseire figyelemmel - **eltérő tényállást** állapított meg az alábbiak szerint:

2004. április 12. napjától a volt a ... szám alatti székhelyű Részvénytársaság önálló cégjegyzése jogosult igazgatója.

2005. májusában a .. Rt ellen a ... Társaság 8.300.000 forint összegű követelés, valamint a ...Részvénytársaság 33.692.280 forint összegű követelés miatt felszámolási kérelmet terjesztett elő.

A Bács-Kiskun Megyei Bíróság a ... Bt kérelme alapján Fpk.03-05-000286/3. számú végzéssel 2005. szeptember hó 9. napján nem jogerősen elrendelte a ... Rt felszámolását, amely végzés ellen a ... Rt fellebbezéssel élt.

A Szegedi Ítéltábla 2005. november 21. napján Fpkf. I.300.439/2005/2. számú végzésével helybenhagyta a Bács-Kiskun Megyei Bíróság végzését.

A felszámolási eljárás jogerős elrendeléséről és arról, hogy a társaság képviselőjére már nem jogosult, a vádlott a kijelölt ... Kft felszámoló biztosától, a felszámoló 2006. január hó 2. napján személyesen értesült.

A felszámolás elrendelésekor a részvénytársaság ingó- és ingatlanvagyonára milliárdos nagyságrendű volt.

A vádlott a ... Rt képviselőjeként 2005. november hó 28. napján Pozsonyban 4800 tonna, közraktározási jegyek által megtestesített és a... Közraktár által bérelt ... szám alatti raktárban művi tárolás alatt lévő takarmánykukoricára tonnánként 3250 szlovák korona áron (103.116.000 forint) adásvételi szerződést kötött a ... a.s. céggel.

A szerződésben az eladó kijelentette, hogy az adásvételi szerződés tárgyát képező áru közraktározott, zárolt készlet, amelyre a közraktározásról szóló 1996. évi LXVIII. törvény előírásai vonatkoznak és kizárólagos tulajdonát képezi 4800 tonna kukoricára kiállított (de fel nem sorolt) közraktári jegy. Kötelezettséget vállalt rá, hogy az árut közraktárban tárolja, azzal, hogy a raktározási költségek a közraktári szerződés lejártáig az eladót terhelik.

A szerződés megkötésének feltétele volt, hogy:

- az eladó a gabonát (vagylagosan) a Rt tulajdonában álló közraktárban vagy a közraktár által bérelt raktárban letevőként elhelyezze, a letett gabonára közraktári szerződést (művi tárolás esetén raktárbérleti szerződést) kössön és az arról kiállított, 2006. május hó 31. napjáig érvényes közraktári jegyeket a vevőnek átadja;
- helyszíni mintavételezéssel történt bevizsgálás alapján minőségi tanúsítvánnyal igazolja az áru minőségét;
- teljeskörű vagyonbiztosítási szerződést kössön a letett gabonára, amelynek kedvezményezettje a vevő.

A szerződés 7./ pontja értelmében a szerződés megkötésével egyidejűleg az eladó a szerződés tárgyát képező árura vonatkozó, 2006. május hó 31. napjáig érvényes közraktári jegyeket üres forgatmánnyal ellátva átruházza és átadja a vevőnek.

A vételár tizenöt banki napon belüli átutalására a vevő az eladó szerződésszerű teljesítése (a 8./ pontban felsorolt eredeti okmányok, köztük b/ pontban a közraktári jegyek üres forgatmánnyal történő átadása) esetén köteles.

A teljesítés elmaradása, hibás (hiányos) vagy késedelmes teljesítése esetére kötbért kötöttek ki. (nyomozati iratok III. kötet 1449 -1459. oldalak)

2005. november hó 28. napján a ... a.s. mint bérbeadó és a ... Rt mint bérlő raktárbérleti szerződést is kötöttek, miszerint 2005. november hó 28. napjától 2006. május hó 31. napjáig a kukoricát a bérbeadó ... szám alatti raktárban helyezik el.

A szerződés cedálásról szóló része értelmében a bérlő a takarmánykukoricát a bérleti szerződés alatt bármikor értékesítheti harmadik fél felé, de az ilyen tulajdonosváltás a bérleti szerződést nem befolyásolja. (nyomozati iratok III. kötet 1461-1465. oldalak)

A megvásárolt gabonából a vádlott 4000 tonnát a 2005. december hó 7. napján kötött, 800 tonnát pedig a 2005. december hó 21. napján kelt közraktározási

szerződéssel a ... Zrt-nél raktározott el, úgy, hogy a Zrt a kukorica művi raktározás útján a ... a.s. cégnél, annak ... szám alatti telephelyén hagyta.

Mindkét szerződésnél a zárolási jegyzőkönyvet és a felelősségvállalási nyilatkozatot a ... a.s. képviselője is aláírta, tehát annak részleteiről tudomással bírt. (nyomozati iratok I. kötet 187-257. oldalak)

A közraktározásról szóló 1996. évi XLVIII. törvény 1. § (2) bekezdése szerint közraktári tevékenység az áru közraktári szerződés alapján e törvényben meghatározott módon történő tárolása és őrzése, a közraktári jegy kibocsátása, valamint az áru kiszolgáltatása.

A (3) bekezdésben definiált közraktári jegy a közraktári szerződés alapján letétbe vett árurol kiállított rendeletre szóló értékpapír, mely a közraktár részéről az áru átvételének elismerését jelenti és kiszolgáltatásra vonatkozó kötelezettségét bizonyítja.

Művi tárolás a közraktár által bérelt raktárban történő közraktározás.

A törvény 14. § (1) bekezdése értelmében közraktári szerződés alapján a közraktár köteles a nála letett árut időlegesen megőrizni és arról közraktári jegyet kiállítani, a letevő pedig köteles közraktári díjat fizetni. A szerződés érvényességéhez annak írásba foglalása szükséges.

15. § (1) bekezdésében írtak szerint közraktári szerződés tárgya olyan áru lehet, amely a személy- és vagyonbiztonságot, illetve a közraktárban letett más árukat nem veszélyeztet.

16. § (1) bekezdése alapján a közraktári szerződésben meg kell határozni a szerződés időtartamát, a teljesítés helyét, az áru mennyiségét, minőségét, értékét, raktárban történő elhelyezésének, raktározásának, kezelésének és biztosításának módját, valamint a közraktári díjat és a közraktári szerződésben kikötött egyéb szolgáltatások díját. A (2) bekezdés szerint közraktári szerződést csak határozott időtartamra, legfeljebb egy évre lehet kötni, s annak időtartamát nem lehet meghosszabbítani. Ha a szerződés lejártát követően az árut nem értékesítik, a közraktári jegy birtokosa és a közraktár új szerződést köthetnek. Ilyenkor a korábbi szerződés alapján kiállított közraktári jegyet be kell vonni és érvényteleníteni kell.

A közraktározás - a felek megállapodása alapján - történhet a többi árutól elkülönítve, vagy a többi letevő azonos fajú helyettesíthető áruival összekeverve.

Elkülönített tárolás esetén a közraktárnak a közraktári jegy alapján a letevő által letett árut kell kiadni, míg azonos fajú, helyettesíthető árukkal összekevert tárolásnál a közraktári jegy birtokosa a közraktártól a letett áru alapján megállapított és közraktári jegyen megjelölt minőségnek és mennyiségnek megfelelő áru kiadására tarthat igényt.

A közraktárnak és a letevőnek meg kell állapítania, hogy a közraktár által történő átvétel időpontjában az áru milyen értéket képvisel és azt a közraktári jegyre, valamint a letéti könyvbe is be kell jegyezni. Eltérő megállapodás hiányában az áru értéke a letevő könyveiben az áru értékeként megjelölt összeg. A felek megállapodhatnak abban is, hogy az áru értékét szakértő állapítsa meg. Az áru így megállapított értéke az alapja a kártérítési igénynek.

A közraktár a közraktározást végezheti saját tulajdonában lévő raktárában, illetve bérelt raktárban. Művi tárolást csak abban az esetben vállalhat, ha a letenni kívánt árut a raktárt bérbeadó áruítól elkülönítve, zárható helyen lehet raktározni. (20. § (1) bekezdése)

A művi tárolás megkezdéséig a közraktár a bérelt raktárt birtokba veszi és a felügyeletet a közraktározás ideje alatt biztosítja. A közraktár felügyeleti kötelezettsége a megőrzéssel kapcsolatos összes teendőkre, valamint a törvény rendelkezései teljes körű, felelős betartásának ellenőrzésére terjed ki.

A törvény 23. § (1) bekezdése értelmében a közraktár nem köteles vizsgálni, hogy a letevő tulajdonosa-e az árunak és nem felel azért, hogy a letevő azonos-e azzal a személlyel, akit a közraktári jegy letevőként megjelöl.

A közraktári jegy a közraktár által időrend és sorszám szerint vezetett letéti könyv szelvényrészét képezi, és a letéti könyvben maradó tőlappal azonos adatokat tartalmazó, összefüggő, de egymástól elválasztható két részből, árujegyből és zálogjegyből áll. (24. § (1) bekezdése)

A közraktári jegy mindkét részének tartalmaznia kell:

- a) a közraktári jegy (árujegy-zálogjegy) elnevezést az okirat kiállításának nyelvén;*
- b) a közraktár megnevezését;*
- c) a letéti könyv sorszámát;*
- d) a letevő nevét, székhelyét (lakhelyét);*
- e) a letett áru megnevezését, mennyiségét, minőségét és a 16. § (5) bekezdés szerinti értékét;*
- f) a szerződésben kikötött közraktári díjból és a közraktári szerződésben kikötött egyéb szolgáltatások díjaiból fennálló követelés összegét;*
- g) a közraktározás időtartamát a lejárat pontos megjelölésével;*
- h) a raktározás helyét - művi tárolás esetén ennek megjelölésével -, továbbá*
- i) a kiállítás keltét és a közraktár cégszerű aláírását.*

Az árujegy és a zálogjegy együttes birtoklása jogosít a közraktárban elhelyezett áru kiszolgáltatásának igénylésére. (25. § (1) bekezdése)

*A közraktári jegy vagy bármely részének átruházása a 26. § (1)-(2) bekezdései értelmében **forгатás** útján, azaz a közraktári jegy hátoldalára írt átruházó nyilatkozattal és az átruházó (cégszerű) aláírásával történhet.*

Forгатó a közraktári jegy (vagy egy részének) átruházója, míg forгатmányos a közraktári jegyet (vagy egy részét) megszerző személy.

Forгатmány az átruházó nyilatkozat. Üres forгатmány az olyan átruházó nyilatkozat, amelyben nincs meghatározva a forгатmányos.

A közraktári jegy birtokosát a hátiratok összefüggő láncolata igazolja, az üres forгатmányt érvényesnek kell tekinteni.

*A közraktári jegy birtokosa a zálogjegy forгатásával kölcsönt vehet fel. A szabályosan forгатott zálogjegy önmagában a zálogjegyen szereplő összeg iránti pénzkövetelést **testesíti meg**, és ennek fedezetéül zálogjogot biztosít birtokosának a közraktárban elhelyezett árun. Az árujegy magában véve csak a zálogjegyen*

feltüntetett összeggel csökkentett értékkel rendelkezik, és a közraktárnak az áru kiszolgáltatására vonatkozó, a zálogjegy által korlátozott kötelezettségét bizonyítja.

A ... Zrt nevében a vádlott 2005. december hó 21. napján a fentiek szerint közraktárba betárolt gabonát megtestesítő 645 letéti könyv sorszáma, 064481 - 064482 sorszáma közraktározási jegyet (B-1 tároló), illetve a 637 letéti könyv sorszáma és 063625 - 063634 sorszáma (1-12 siló) - összesen: tizenkettő darab) - közraktározási jegyet, üres forgatmánnyal ellátva, gabonaadásvételi keretszerződés keretében külön-külön adásvételi szerződéssel átruházta az ...Kft részére. (nyomozati iratok III. kötet 1125-1159. oldalak)

AzKft által átutalással 2005. december hó 27. napján kiegyenlített 129.720.000 forint vételárból a vádlott a ... Betéti Társaság és a ...Részvénytársaság teljes követelését kielégítette, ezért mindkét hitelező úgy nyilatkozott, hogy a felszámolási eljárástól eláll.

Ezen túlmenően a takarmány kukorica vételár-részleteként 34.748.870 forintot a ... a.s. cégnek utalt át.

A vádlott 2006. január hó 9. napján - egy másik az ... Kft-vel kötött szerződésből befolyt összegből, - további 34.814.000 forintot is átutalt a ...a.s. javára.

A teljesítések figyelembevételével a vételárból 2006. május hó 31. napjáig csak 33.553.130 forint kiegyenlítésére nem került sor.

A ... Zrt „fa” képviselőjére 2005. november 21. napjától kizárólag jogosult a felszámoló 2006. január 24. napján felszólította a ... a.s. céget a a vádlott által rendelkezési jog hiányában átutalt 69.562.870 forint követelés visszafizetésére, a felszámolás alatt álló társaság számlájára. (nyomozati iratok III. kötet 1497-1499. oldalak)

A ... a.s. 2006. március hó 9. napján a takarmánykukoricát annak kitárolásával, tonnánként 3250 szlovák korona áron eladta a s.r.o. cégnek és a vételárból 69.562.870 forintot visszautalt a ... Zrt „fa”-nak. (nyomozati iratok III. kötet 1585-1587. oldalak)

Ugyanezt a gabonát az ...Kft 2006. május hó 30. napján és 2006. június hó 28. napján tovább értékesítette (összesen 488.976 Euróért), így a közraktári jegyek forgatás útján a ... Kft birtokába kerültek.

A ...a.s. a kukoricát áprilisban annak ellenére értékesítette, hogy annak közraktározása 2006. május hó 31. napjáig nem járt le. Az értékesítésből adódóan a közraktározott takarmánykukorica nem volt kiadható, ezért az ügylet rendezetlensége miatt a ...Kft a fizetést tagadta meg, majd 2007. október hó 31. napján az adásvételtől elállt.

A felszámolást kérő cégek elálló nyilatkozatát a cégbírósághoz késve nyújtották be, emiatt az eljárás nem szűnt meg. A felszámolás elrendelése után olyan hitelezők is benyújtották a jogszabály alapján a követeléseiket, akikkel szemben a vádlotti társaság tartozása még nem járt le. A társaság ingatlanvagyonát több év elteltével mintegy 170 millió forintért értékesítették. A felszámolás elrendelésének hiányában a vádlotti társaság a ... a.s.-ral szembeni tartozását a vagyona és az ...Trade-től befolyt ellenérték alapján teljesíteni tudta volna.

Az ügylet eredményeként a ... a.s. és az ...Trade profitra tett szert, a ...Kft kára nem térült meg. A kárt az okozta, hogy a ... a.s. a közraktározott gabonát a közraktározás 2006. május 31-i lejártá előtt - a közraktározás szabályait megszegve, a közraktárjegy értékpapír voltát semmibe véve, - eladta.

A ... Zrt a közraktári jegyeket 2006. októberében bevonta.

A felszámolóbiztos egyeztetést tartott az ... Kft és a ... Zrt képviselőivel a hitelezői igénybejelentések kapcsán, de nem hagyta jóvá a ... Zrt és az ...Kft közti adásvételi, miként a ... Zrt és ... a.s. közötti közraktározási szerződéseket sem.

Az ... Kft jogutódja, a ... Kft „fa” felperes kártérítés megfizetése iránti perében a Fővárosi Bíróság Gazdasági Kollégiuma 2011. március hó 8. napján kihirdetett és 2011. április hó 21. napján jogerős 32.G.40649/2008/23. számú ítéletével kötelezte a ...Kft „fa” I.r. alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek 81.496 Euró tőkét és ennek a 2006. június 1. napjától, továbbá 407.080 Euró tőkét és ennek a 2006. július 1. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére az Európai Központi Bank által meghatározott, az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes irányadó kamatlábbal megegyező mértékű + 7 %-os kamatát, továbbá 1.900.000 forint perköltséget.

Ugyanakkor a felperesnek a ... Zrt „fa” II.r. alperessel szemben előterjesztett keresetét elutasította.

- o - o -

A másodfokú bíróság előtt felvett bizonyítást követően a védő úgy ítélte meg, hogy a történeti tényállás kellő mértékben felderítésre került.

Két momentumot emelt ki: egyrészt azt a jogszabályváltozás folytán átmenetinek tekinthető helyzetet, amibe a vádlott a közzétételt megelőzően a felszámolási eljárás megindítása kapcsán került, másrészt ar képviselői által tett valótlan tartalmú tanúvallomásokat.

A társaság stabil vagyoni helyzetét igazolja abankkal kötött hitel is, amelynek törlesztését még el sem kellett kezdenie. A vádlott elsődleges célja a ... Rt vagyoni előnyhöz juttatása volt, ha a vádlott a felszámolás jogerős elrendeléséről korábban értesül, a saját nevében is megköthette volna az ügyletet, amit semmilyen jogszabály nem tiltott és nyereséggel zárhatta volna az üzletet.

Elsősorban felmentést, másodsorban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, harmadsorban - a bűnösség változatlanul

hagyása esetén - a hatályos Btk. 38.§ (3) bekezdése alapján a büntetés fele részének letöltése után kérte a feltételes szabadságra bocsátás engedélyezését.

A másodfokú tárgyaláson eljáró ügyész továbbra is alaptalannak tartotta a védelmi fellebbezést.

Álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a törvényszék megalapozott tényállást állapított meg, amely csupán az adásvételi szerződés keltét illetően szorul kijavításra.

A vádhatóság szerint a ... Slovakiával kötött szerződés alapján a ... Rt akkor szerezhette volna tulajdonjogot, ha a vételárat maradéktalanul megfizeti, de ez decemberig nem történt meg, így a vádlott megtévesztő magatartást tanúsított, amikor azt állította, hogy a részvénytársaság a gabona tulajdonosa és akkor is csalárd módon járt el, amikor az ... Trade-nek valótnak jelentette ki, hogy harmadik személynek nincs olyan joga, ami az átruházást kizárná. Az ... Trade - noha a vételárat átutalta, - a gabonára nem szerezhette volna tulajdonjogot. A vádlott a befolyt vételárból nem a ...Slovakiát elégítette ki, hanem a felszámolás eljárást kezdeményező hitelezőket. Miután a vételárat nem kapta meg, a ... Slovakia eladta a gabonát egy harmadik vállalkozásnak, az ... pedig peres úton érvényesítette követelését.

Egyetértett az elsőfokú bíróság indoklásával abban is, hogy már a vádlott eredeti szándéka az volt, hogy a felszámolást kezdeményező hitelezőket elégíti ki és a ...megtévesztve, a fizetés szándéka nélkül járt el. Nem mond ennek ellent, hogy a vagyonmérleg alapján lehetett volna realitása a teljesítésnek, de ez csak elvi lehetőség volt, mivel az ingatlanvagyon nem volt mobilizálható.

A közraktárba letevőnek nem kell tulajdonosnak lennie, de rendelkezési joggal kell bírnia, mivel a közraktárjegy rendelkezési jogot testesít meg. Miután a vádlott magát tulajdonosnak mondta, ezzel is csalárd módon szerzett rendelkezési jogot, amivel élt is.

Az ügyészi álláspont szerint a tényállás teljesen megalapozott, amelyből okszerűen következik a vádlott bűnössége és a cselekmény minősítése is törvényes. A büntetés kiszabása körében a törvényszék hiánytalanul számbavette és értékelte a bűnösségi körülményeket, ezért a kiszabott büntetés megfelelő, lényeges enyhítése nem indokolt.

A vádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy nem állt szándékában senkit becsapni és lett volna mód a követelés megfizetésére. Az ügylet elindításakor abban a tudatban volt, hogy jogosult a társaság képviselőjére. Ellenkező esetben más megoldás is kínálkozott volna. Ha a felszámolási eljárás során a hitelezők nyilatkozata még a közzététel előtt a bírósághoz kerül, a felszámolás meg sem indul.

- o - o -

A másodfokú bíróság által felvett bizonyítást meghaladóan nem kínálkozik olyan további bizonyítás, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett az

elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indokolná, mivel az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét azért nem teljesítette, mert nem észlelte a bizonyítás anyagában felmerült ellentmondásokat.

A lefolytatott bizonyítás kimerítette azokat a bizonyítékokat, amelyek a büntetőjogi felelősség megítélése szempontjából relevánsak.

A másodfokú bíróság a felvett bizonyítás, valamint az iratok tartalma alapján és ténybeli következtetés eredményeként - a Be. 352.§ (3) bekezdésére figyelemmel - az alábbi indokok alapján értékelte az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat.

Az ügyészség és az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségét azért vélte megállapíthatónak, mert a ... Slovakia a.s. gazdasági társaságot megtévesztve, a takarmánykukorica továbbértékesítése útján realizálandó jogtalan haszon megszerzése végett úgy kötött adásvételi szerződést, hogy a társaság fizetéseképtelensége miatt sem módja, sem reális lehetősége nem volt a termény teljes vételárának kifizetésére.

A vádirat szerinti fizetéseképtelenség tekintetében a vádhatóság anélkül foglalt állást, hogy erre nézve a nyomozás során bizonyítást folytattak volna le.

Az eljáró ügyész az elsőfokú bíróság előtti eljárásban sem indítványozott ekörben a Be. 75.§ (1) bekezdése szerint bizonyítást, Kallai Pál felszámolót pedig tanúkénti kihallgatásakor erre nem nyilatkoztatták.

Az írásbeli vádat a tárgyaló ügyész perbeszédében azzal egészítette ki, hogy a vádlott az ... Kft-t azzal ejtette tévedésbe hogy eltitkolta, hogy a közraktárjegyek vonatkozásában nem fizetett ki vételárat a ... részére, erről a vádlottnak egyértelműen tudomása kellett, hogy legyen és úgy értékesítette a közraktárjegyeket és szerzett meg jogosulatlanul vételárat, amellyel e láncolat során a ...Kft-nek kárt okozott, mivel ez a kft tartozott helytállni az ... Kft-nek. „Csalárd szerződéskötéssel megtörtént a tévedésbe ejtés. Teljesen mindegy hogy felszámolási eljárás alatt áll-e, itt az a lényeg, hogy megtéveszt valakit vagy sem. Egy jogosulatlanul felvett ilyen vételár jogtalan haszon a vádlott részére, még akkor is, ha azt a hitelező kifizetésére fordítja. Mivel a szerződés megkötésekor a vádlott tudta, hogy nem köthetne szerződést az ... Kft-vel, a jogtalan haszonszerzési célzat nyilvánvaló. Ez nem lehet legális jogügylet, bevétel a vádlott részére.” (21./ sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldala)

A felszámoló a másodfokú eljárásban tett tanúvallomása alapján a társaság fizetéseképtelenségére vonatkozó állítás megdőlt, mivel a ... Zrt "fa" a a.s. társasággal kötött adásvételi szerződés teljesítésekor jóval nagyobb ingó- és ingatlan vagyonnal rendelkezett, mint ami a szerződésben vállalt kötelezettség teljesítését biztosíthatta volna. Ebből adódóan a vádlott fizetési képessége nem vonható kétségbe.

A fizetési szándékát illetően tényként állapítható meg, hogy teljesítési határidőben, két részteljesítéssel a követelés mintegy 67 %-át kiegyenlítette. Ebből sokkal inkább a vádlott fizetési szándékára vonható következtetés, mint ennek hiányára.

A polgári bíróság hivatkozott határozatában a vádlott vád tárgyává tett magatartását **jóhiszemű álképviselő** eljárásának minősítette.

A megállapított tényállás szerint felperes és az I.r. alperes között közraktározási jegy átruházásával jött létre gabona adásvételi szerződés.

A ... Zrt 2005. november hó 21. napjától felszámolás alatt állt, ezért a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvénynek a szerződés megkötésekor irányadó 27.§ (1) bekezdése értelmében a felszámolást elrendelő végzés jogerőre emelkedésének napjától kezdve a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet.

A Ptk. 221. § (1) bekezdése értelmében, aki képviseleti jogkörét jóhiszeműen túllépi, vagy anélkül, hogy képviseleti joga volna, más nevében szerződést köt és eljárását az, akinek a nevében eljár, nem hagyja jóvá, - köteles a vele szerződő félnek a szerződés megkötéséből eredő kárát megtéríteni.

A felszámoló az álképviselő által megkötött szerződést nem támadta meg, de utólag jóvá sem hagyta.

A Ptk. 205.§ (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. Az álképviselő jognyilatkozata azonban a képviseltet nem köti, kölcsönös akaratnyilvánítás hiányában a felek között a szerződés nem jött létre.

A Ptk. 117.§ (1) bekezdése értelmében átruházással - ha a törvény kivételt nem tesz, - csak a dolog tulajdonosától lehet a tulajdonjogot megszerezni. Ez alól a Ptk. 118.§ (1) bekezdése kivételt állapít meg, miszerint a kereskedelmi forgalomban eladott dologon a jóhiszemű vevő akkor is tulajdonjogot szerez, ha a kereskedő nem volt tulajdonos.

A fentiek alapján a Fővárosi Bíróság a felperes keresetét a vételár megfizetésére irányuló részében megalapozottnak találta.

- o - o -

A csalás törvényi tényállási elemeit vizsgálva, a jogtalan haszonszerzési célzat nem állapítható meg, mivel az üzleti élet jellemzője az ügyletek haszonnal történő realizálása. Nélkülözi a jogellenességet az a vádlotti magatartás, ami egy piaci helyzet kihasználásával törekszik a társaságot vagyoni előnyhöz juttatni.

A vád szerint ugyanazzal a dologgal kapcsolatban a terhelt előbb fizetési képességét és szándékát illetően a ... Slovakia s.a. társaságot ejtette tévedésbe, majd az ... Kft-t is megtévesztette, mivel elhallgatta, hogy az áru ellenértékét még nem fizette ki, s hogy a részvénytársaság felszámolás alatt áll.

A perbeszédben módosított vád alapján a ...Kft-nek okozott kárt, mivel ez a társaság tartozott helytállni az ... Kft-nek.

Az elsőfokú bíróság ítélete 6. oldalának kilencedik bekezdésében pedig azt fejtegeti, hogy a terhelt a közraktárat szándékosan tévedésbe ejtve érte el, hogy az árura közraktári jegyet állítson ki és így szerezte meg a szlovák társaság tulajdonában álló gabona felett a rendelkezési jogot.

A bűncselekmény sértettjét tehát egyértelműen nem határozták meg és azt sem, hogy a vádlott magatartásával okozati összefüggésben ténylegesen bekövetkezett-e kár és ha igen, milyen összegben.

A megtévesztő magatartás tanúsítását kizárólag a szlovák társasággal kötött szerződés kapcsán lehet vizsgálni, amely nem a tulajdonjog fenntartásával jött létre. Az irányadó tényállás alapján a vádlott részéről tévedésbe ejtés nem történt, de tévedésben tartás sem jöhet szóba, mivel a ... Slovakia a.s. ügyvezetője, 1. sz. tanú számára is evidens volt (részint a művi raktározás előzményeiből, részint magából az adásvételi szerződésből), hogy közraktározási jegyben megtestesülő áru átruházására került közöttük sor.

Ekörben szükséges megjegyezni, hogy a ... a.s. a felszámolásról való értesülését követően a részvénytársaság képviselőjére kizárólagosan jogosult felszámolónak sem elállási szándékot, sem kötbérigényt nem jelentett be, s a részteljesítés visszautalása ellenére sem szenvedett kárt, mivel a betárolt gabonát újból értékesítette.

Az ... Kft-nek sem keletkezett kára, mert pernyertes jogutódja javára a bíróság a vételár és járulékai visszafizetését jogerősen megítélte.

A ... Kft sértetti pozíciója a jelen eljárásban már csak azért sem merülhetett fel, mert a vádlott e társasággal semmilyen jogviszonyban nem állt.

Összefoglalva tehát a fentieket: A vádlott a közraktárjegy birtokosaként szabadon forgathatta a közraktárjegyeket és így jogszerűen rendelkezett a takarmánykukoricával, amikor a közraktári jegyekre átruházó nyilatkozatot tett, azaz forgatmányozott. Ennek kapcsán a vádlottat nem jogtalan haszonszerzési szándék vezette és a vele szerződő feleket meg sem tévesztette, így semmi törvénybe ütközőt nem tett.

A kifejtettek szerint a rendelkezésre álló bizonyítékokból bírói bizonyossággal megállapítható, hogy a csalás törvényi tényállási elemei nem állapíthatók meg, ezért a vád tárgyát képező magatartás nem bűncselekmény.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Be. 372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta és - a Be. 6.§ (3) bekezdés a/ pontja alapján, a Be. 331.§ (1) és (3) bekezdései szerint - a vádlottat az ellene a Btk. 318.§ (1)

bekezdésébe ütköző, de a (6) bekezdés a/ pontja szerint minősülő különösen nagy kárt okozó csalás büntette miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költséget - a Be. 339.§ (1) bekezdése alapján - az állam viseli.

Tájékoztatja a vádlottat és a védőt, hogy a Be. 339.§ (3) bekezdése értelmében az ügyész vádképviselője mellett folytatott eljárásban a vádlott felmentése esetén az állam megtéríti a vádlott költségét, valamint védőjének az eljárás során nem előlegezett díját és költségét. Erről a felmentő ítéletben hivatalból is dönten kell, amennyiben a vádlott és védő a felmerült költségeket igazolta.

A meghatalmazott védő díját a terhelt és a védő készkiadása, illetőleg a védő díja állam általi megtérítésének szabályairól, valamint a büntetőeljárásban részt vevő személyek és képviselőik költségéről és díjáról szóló 26/2003. (VII. 1.) IM-BM-PM együttes rendelet előírásai alapján kell megállapítani.

Amennyiben a bíróságnak az ügydöntő határozat meghozatalakor nem volt lehetősége dönten ebben a kérdésben, ez a Be. 578. § (2) bekezdése szerinti különleges eljárásban pótolható. A kifizetésre irányadó harminc napos határidő az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésétől számítandó, de ha különleges eljárásban kerül sor a döntésre, az összeg kifizetésére haladéktalanul sort kell keríteni. (4/2007. Büntető kollégiumi vélemény)

A másodfokú ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 386.§ (1) bek. c/ pontja biztosítja.

Budapest, 2013. évi szeptember hó 25.napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sebe Mária s.k.
előadó bíró

Dr. Sárecz Szabina Martina s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 18.B.1397/2010/21. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.402/2012/10. számú ítéletében írt változtatással 2013. szeptember hó 25. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2013. évi szeptember hó 25. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke
A kiadmány hiteléül:

bíróági ügyintéző